

ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศจริยธรรมกับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา
พยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

The relationship between ethical climate and ethical nursing practice
among third- and the fourth-year nursing students at
Boromarajonani College of Nursing, Yala

นุรฮาฟิซา นาเซ็ง*, อารินา กาลาแต*, ต่วนนุรมี นิแม*, อามีนะห์ ประดู*, อาบิเดห์ จะปะกียา*,
โนรฟาเรียล บูโยะ*, มาสตะห์ วายะโยะ*, มณีรัศมี พัฒนสมบัติสุข*

Noorhafeesa Naseng*, Arina Kalatae*, Tuannurme Nimae*, Ameenah Pradoo*, Abidah chapakiya*,
Norfareal Buyoh*, Mastah Wayayo*, Maneeratsami Pattanasombutsook*

*วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

*Boromarajonani College of Nursing, Yala Faculty of Nursing, Praboromarachanok Institute

Corresponding author: Maneeratsami Pattanasombutsook; Email: piamsook@bcnyala.ac.th

Received: August 31, 2025; Revised: November 13, 2025; Accepted: November 28, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบรรยากาศจริยธรรม เปรียบเทียบจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศจริยธรรมกับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา จำนวน 158 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามบรรยากาศจริยธรรม และแบบสอบถามจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ .98 ทั้งสองฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศจริยธรรมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.15, SD = 0.53$) นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลสูงกว่านักศึกษานักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .036$) และบรรยากาศจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .74, p < .01$)

คำสำคัญ: บรรยากาศจริยธรรม, จริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาล, วิทยาลัยพยาบาล, นักศึกษาพยาบาล

Abstract

This descriptive study aimed to study the ethical climate, compare the ethical nursing practice of the third year and the fourth-year nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Yala, and to examine the relationship between ethical climate and ethical nursing practice among these students. The study sample consisted of 158 nursing students, using purposive sampling according to inclusion criteria. Research instruments included a personal information questionnaire, an ethical climate questionnaire, and an ethical nursing practice questionnaire. The content validity of the instruments was evaluated by three experts, yielding IOC values ranging from .67 to 1.00. Both questionnaires demonstrated high reliability, with a Cronbach's alpha coefficient of .98. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics, such as the independent t-test and Pearson's correlation coefficient.

The results revealed that the mean score for ethical climate indicated a high level of perception ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.53$). The fourth-year nursing students had significantly higher mean scores in nursing ethical practice than third-year students ($p = .036$). Additionally, the ethical climate was strongly and significantly correlated with nursing ethical practice ($r = .74$, $p < .01$).

Keywords: ethical climate, ethical nursing practice, college of nursing, nursing student

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จริยธรรมเป็นรากฐานของความประพฤติที่ดี ทั้งด้านกาย วาจา และใจ โดยยึดหลักประเพณี กฎหมาย ศีลธรรม ค่านิยม วัฒนธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ บุคคลที่มีจริยธรรมย่อมปฏิบัติตามหลักที่พึงงามของสังคม และเมื่ออยู่ในวิชาชีพโดยปฏิบัติตามหลักที่พึงงามของวิชาชีพนั้น¹ วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญต่อการดูแลสุขภาพของประชาชน การปฏิบัติหน้าที่ของพยาบาลไม่เพียงต้องอาศัยความรู้และทักษะทางวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักในการทำงาน เนื่องจากพยาบาลมีหน้าที่โดยตรงในการให้การพยาบาลที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้รับบริการ สังคมจึงมีความคาดหวังให้พยาบาลปฏิบัติงานภายใต้หลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของผู้รับบริการ ให้บริการด้วยความเมตตา รักษาความลับทางการแพทย์ มีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบ สามารถตัดสินใจเชิงจริยธรรม และทำงานร่วมกับทีมสุขภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้รับบริการและสังคม² อีกทั้งสภาการพยาบาลได้กำหนดให้จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์ เป็นแนวทางที่พยาบาลทุกคนต้องปฏิบัติตาม เป็นสมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์ระดับปริญญาตรี³ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อจำนวนผู้รับบริการมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและผู้รับบริการมีความตื่นตัวเกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้น ความต้องการทางการแพทย์และการพยาบาลก็มีความหลากหลายตามมา ในขณะที่จำนวนพยาบาลยังคงมีจำกัด ทำให้มีโอกาสเกิดปัญหาพฤติกรรมจริยธรรมและข้อผิดพลาดในการทำงานสูงขึ้น⁴

การปลูกฝังจริยธรรมในวิชาชีพการพยาบาลแก่นักศึกษาพยาบาลจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากหากพยาบาลได้รับการปลูกฝังสมรรถนะนี้และได้รับการอบรมบ่มเพาะตั้งแต่ระยะเริ่มต้นที่ยังเป็นนักศึกษา จะช่วยให้เมื่อเป็นพยาบาล สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีมาตรฐานและเป็นไปตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ⁵ สถาบันการศึกษาพยาบาลจึงมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาพยาบาลผ่านการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจเชิงจริยธรรม และการแก้ไขปัญหาเชิงจริยธรรมที่เกิดขึ้นในบริบทการดูแลสุขภาพผู้ป่วยจริง^{6,7,8} ให้นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้และพัฒนาความสามารถ

ในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในสถานการณ์จริงที่ซับซ้อนได้ดีขึ้น⁹ อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการจัดการกับปัญหาทางจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต¹⁰

บรรยากาศทางจริยธรรม มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการรับรู้ ความคิด และการกระทำของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยถือเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดแนวทางและมาตรฐานในการตัดสินใจทางศีลธรรม และมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมของบุคคลในองค์กรหรือสังคม สภาพแวดล้อมที่ให้ความสำคัญกับคุณธรรมจริยธรรมจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลปฏิบัติตามหลักศีลธรรม จรรยาบรรณ และมาตรฐานทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด รวมถึงลดการละเลยจรรยาบรรณและการกระทำผิดทางจริยธรรม⁴ สำหรับนักศึกษาพยาบาล การที่สถาบันการศึกษาและแหล่งฝึกปฏิบัติมีบรรยากาศจริยธรรมที่เน้นการแสดงออกถึงคุณธรรมที่เป็นรูปธรรม จะช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกฝนและปฏิบัติจริง มีความกล้าที่จะเผชิญกับปัญหาทางจริยธรรมและเรียนรู้ที่จะหาวิธีแก้ไขอย่างสร้างสรรค์¹¹ และเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงในคุณค่าทางจริยธรรม ดังนั้น บรรยากาศทางจริยธรรมของสถาบันการศึกษาพยาบาลและแหล่งฝึกปฏิบัติจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาจริยธรรมในตัวนักศึกษาอย่างยั่งยืน และเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติวิชาชีพได้อย่างมีมาตรฐานและมีจริยธรรมในอนาคต^{5,12,13} แม้การศึกษาวิจัยจะบ่งชี้ว่าบรรยากาศจริยธรรมในสถานพยาบาล มีผลต่อค่านิยมวิชาชีพ ความพึงพอใจในงาน และพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลประจำ⁴ แต่การศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศจริยธรรมในสถาบันการศึกษา ยังมีจำนวนน้อย

การจัดการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาจริยธรรมการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง มีการสอดแทรกจริยธรรมการพยาบาลไว้ในทุกรายวิชาที่เกี่ยวข้องทางการพยาบาล อย่างไรก็ตาม การศึกษาการเผชิญปัญหาทางจริยธรรมและความกล้าหาญทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระหว่างการฝึกปฏิบัติทางคลินิก พบว่า นักศึกษามักพบสถานการณ์ที่ทำให้รู้สึกขัดแย้งในใจ ได้แก่ เห็นพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ละเลยหลักจริยธรรม เช่น การไม่เคารพศักดิ์ศรีผู้ป่วย การให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน การปฏิบัติแบบไม่เป็นธรรม นักศึกษาพยาบาลมีระดับความกล้าหาญทางศีลธรรมอยู่ในระดับปานกลาง แม้จะอยากทำสิ่งที่ถูกต้อง แต่ไม่กล้าทำ และเลือกที่จะเงียบ¹³ นอกจากนี้ งานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศทางจริยธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล มักมุ่งเน้นศึกษากลุ่มพยาบาลวิชาชีพและสถานพยาบาล ในขณะที่การศึกษาระบบจริยธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลยังคงมีข้อจำกัด และถือเป็นช่องว่างที่ควรได้รับการสำรวจเพิ่มเติม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศจริยธรรมกับจริยธรรมการปฏิบัติวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 3 และ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักศึกษาพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ เตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่วิชาชีพ ตลอดจนตอบสนองความต้องการและบริบททางสังคมได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบรรยากาศจริยธรรม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศจริยธรรมกับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

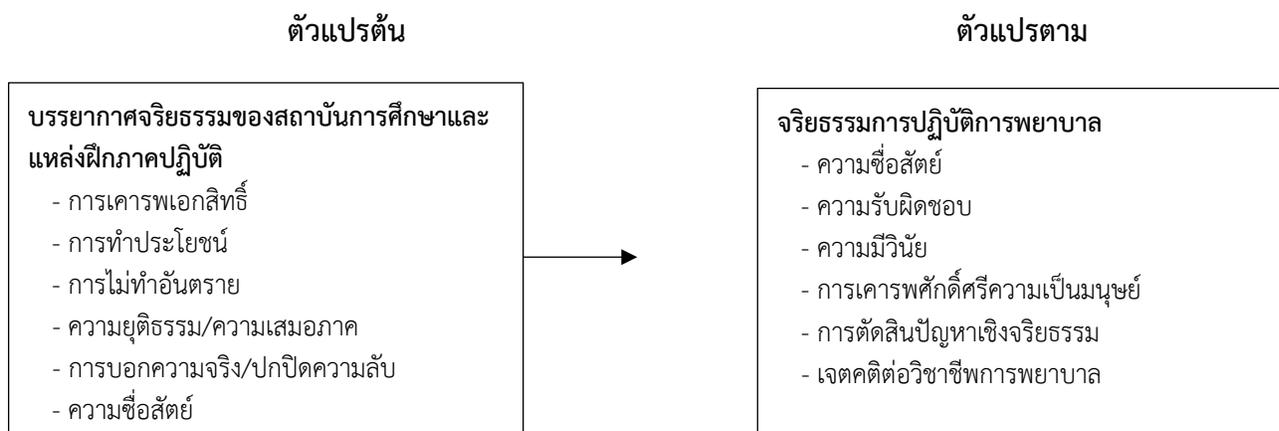
ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนกที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2567

ขอบเขตด้านเนื้อหา ตัวแปรต้น คือ บรรยากาศจริยธรรมของสถาบันการศึกษาและแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ตัวแปรตาม คือ จริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

ขอบเขตด้านเวลาและสถานที่ ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงภาคเรียนที่ 2 และภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2567 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ปีการศึกษา 2567 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 80 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 78 คน รวมจำนวน 158 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้า (inclusion criteria)

1. นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ปีการศึกษา 2567
2. มีอายุ 18 ปีขึ้นไป
3. ผ่านการเรียนรายวิชาทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมทางการพยาบาลและจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล
4. มีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยอย่างน้อย 1 รายวิชา
5. ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างออก (exclusion criteria)

นักศึกษาพยาบาลที่เจ็บป่วยหรือไม่อยู่ในวิทยาลัยในช่วงเวลาที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามในรูปแบบ google form จำนวน 3 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบหรือเติมคำในช่องว่างประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม ศาสนา ภูมิลำเนา จำนวนพี่น้อง การเป็นบุตรคนที่ เหตุผลในการเข้าเรียนพยาบาล และปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของบิดามารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา ลักษณะครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู บุคคลที่เป็นแบบอย่างในด้านคุณธรรมจริยธรรม

2. แบบสอบถามบรรยากาศจริยธรรม จำนวน 65 ข้อ ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามของ อรัญญา เขาวลิต, ศิริพร ชัมภลิต, สุรีพร ธนศิลป์¹⁴ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (1-5 คะแนน) คือ น้อยที่สุด-มากที่สุด แปลค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังนี้ ระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.50 ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 ระดับดี มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 และระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00¹⁵

3. แบบสอบถามจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 65 ข้อ เป็นแบบสอบถามในการพัฒนาตัวบ่งชี้จริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลของวิสัย คตะตา¹⁶ ซึ่งพัฒนาขึ้นด้วยเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 60 ตัวบ่งชี้ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (1-5 คะแนน) คือ น้อยที่สุด-มากที่สุด แปลค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังนี้คือ ระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.50 ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 ระดับดี มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 และระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00¹⁵

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือวิจัยทุกฉบับผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาล 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล และด้านจริยธรรมการพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ 1 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านจริยธรรมการพยาบาล ทุกข้อคำถามมีค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำแบบสอบถามมาทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับประชากร จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .98 ทั้งสองฉบับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยและงานสร้างสรรค์ในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา รหัส SBCNYL 008/2567 วันที่ 24 ตุลาคม 2567 การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยด้วยตนเองโดยอิสระ สามารถถอนตัวจากการวิจัยหรือยุติการให้ข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อคะแนน ผลการเรียนรู้ และสถานภาพของนักศึกษา ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการวิจัย จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนของกลุ่มตัวอย่าง การนำเสนอผลการวิจัยเป็นการนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการหลังจากที่โครงร่างวิจัยได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการวิทยาลัย เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยเข้าพบนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา แนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียด

เกี่ยวกับโครงการวิจัย และขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามแบบออนไลน์ เมื่อกลุ่มตัวอย่างสมัครใจยินดีเข้าร่วมการวิจัย จึงส่งลิงค์ในการตอบแบบสอบถามให้หัวหน้าชั้นปีเพื่อส่งลิงก์แบบสอบถามให้นักศึกษาทุกคนในชั้นปีที่รับผิดชอบ ให้เวลาในการตอบแบบสอบถามภายใน 2 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับการตอบกลับทั้งหมด นำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ พบว่าข้อมูลส่วนอื่น ๆ ครบถ้วน ยกเว้น เกรดเฉลี่ย ที่นักศึกษาจำนวนหนึ่งไม่สามารถให้ข้อมูลได้ เนื่องจากระบบทะเบียนของวิทยาลัยขัดข้องและอยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไข ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำเกรดเฉลี่ยมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล บรรยากาศจริยธรรม และจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 โดยใช้สถิติ Independent t-test
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศจริยธรรมกับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)
4. การทดสอบการแจกแจงของข้อมูล (normality test) ของตัวแปรบรรยากาศจริยธรรมและจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov พบว่าเป็นโค้งปกติ¹⁷ นอกจากนี้ จากการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรจากกราฟกระจาย (scatter plot) พบว่ามีแนวโน้มความสัมพันธ์เป็นเชิงเส้น

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 22 ปี ร้อยละ 45.03 นัถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 66.89 นัถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 32.45 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดยะลา ร้อยละ 27.15 มีพี่น้อง 2 คน ร้อยละ 32.45 เป็นบุตรคนกลาง ร้อยละ 32.45 เหตุผลที่ตัดสินใจเรียนพยาบาลเป็นความต้องการของตนเอง ร้อยละ 60.93 ในด้านปัจจัยด้านครอบครัว บิดาและมารดามีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 37.75 สถานภาพสมรสของบิดามารดาสมรสและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 71.52 ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 82.78 ได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จากครอบครัว ร้อยละ 90.07 มีมารดาเป็นแบบอย่างในด้านคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 43.71 และไม่มีบุคคลนอกครอบครัว เป็นแบบอย่างในด้านคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 41.06 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	ปี 3 (73 คน)		ปี 4 (78 คน)		รวม (151 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)						
20	8	10.96	1	1.28	9	5.96
21	43	58.90	10	12.82	52	34.44
22	19	26.03	49	62.82	68	45.03
23	2	2.74	16	20.51	18	11.92
24	1	1.37	2	2.56	3	1.99

ปัจจัยส่วนบุคคล	ปี 3 (73 คน)		ปี 4 (78 คน)		รวม (151 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา						
อิสลาม	60	82.19	41	52.56	101	66.89
พุทธ	12	16.44	37	47.44	49	32.45
คริสต์	1	1.37	0	0	1	0.66
ภูมิลำเนา (จังหวัด)						
ยะลา	28	38.36	13	16.67	41	27.15
นราธิวาส	21	28.77	12	15.38	33	21.85
ปัตตานี	21	28.77	11	14.10	32	21.19
ชัยภูมิ	0	0.00	27	34.62	27	17.88
สตูล	1	1.37	4	5.13	5	3.31
บุรีรัมย์	0	0.00	2	2.56	2	1.32
ศรีสะเกษ	0	0.00	2	2.56	2	1.32
เพชรบุรี	0	0.00	2	2.56	2	1.32
นครปฐม	1	1.37	0	0.00	1	0.66
สงขลา	1	1.37	0	0.00	1	0.66
พัทลุง	0	0	1	1.28	1	0.66
กรุงเทพ	0	0	1	1.28	1	0.66
นครราชสีมา	0	0	1	1.28	1	0.66
อุบลราชธานี	0	0	1	1.28	1	0.66
สกลนคร	0	0	1	1.28	1	0.66
จำนวนพี่น้อง (คน)						
1	1	1.37	11	14.10	12	7.95
2	19	26.03	30	38.46	49	32.45
3	14	19.18	13	16.67	27	17.88
4	18	24.66	7	8.97	25	16.56
5	10	13.70	7	8.97	17	11.26
≥6	11	14.10	10	12.82	21	13.91
ลำดับบุตร						
บุตรคนเดียว	1	1.37	11	14.10	12	7.95
บุตรคนโต	24	32.88	19	24.36	43	28.48
บุตรคนกลาง	29	39.73	20	25.64	49	32.45
บุตรคนสุดท้อง	19	26.03	28	35.90	47	31.13
เหตุผลที่ตัดสินใจเรียนพยาบาล						
ตามความต้องการของตนเอง	41	56.16	51	65.38	92	60.93
ตามความต้องการของครอบครัว	52	71.23	27	34.62	59	39.07
อาชีพของบิดามารดา						
รับจ้างทั่วไป	36	49.32	21	26.92	57	37.75
เกษตรกร	8	10.96	23	29.49	31	20.53

ปัจจัยส่วนบุคคล	ปี 3 (73 คน)		ปี 4 (78 คน)		รวม (151 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำธุรกิจส่วนตัว	15	20.55	15	19.23	30	19.87
ค้าขาย	7	9.59	6	7.69	13	8.61
รับราชการ	7	9.59	13	16.67	20	13.25
สถานภาพสมรสของบิดามารดา						
สมรสและอยู่ด้วยกัน	48	65.75	60	76.92	108	71.52
แยกกันอยู่	13	17.81	10	12.82	23	15.23
หม้าย/หย่า	12	16.44	8	10.26	20	13.25
ลักษณะครอบครัว						
ครอบครัวเดี่ยว	63	86.30	62	79.49	125	82.78
ครอบครัวขยาย	10	13.70	16	20.51	26	17.22
การอบรมเลี้ยงดู						
แบบเอาใจใส่	68	93.15	68	87.18	136	90.07
แบบตามใจ	12	16.44	23	29.49	35	23.18
แบบควบคุม	14	19.18	15	19.23	29	19.21
บุคคลในครอบครัว ที่ยึดถือเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรม						
มารดา	29	39.73	37	47.44	66	43.71
บิดา	20	27.40	20	25.64	40	26.49
บิดา มารดา	15	20.55	9	11.54	24	15.89
คนในครอบครัว	4	5.48	9	11.54	15	9.93
ปู่ย่า ตายาย	2	2.74	1	1.28	3	1.99
ไม่มี	3	4.11	2	2.56	5	3.31
บุคคลนอกครอบครัว ที่ยึดถือเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรม						
ไม่มี	22	30.14	40	51.28	62	41.06
ครู/อาจารย์	12	16.44	14	17.95	26	17.22
ญาติพี่น้อง	14	19.18	8	10.26	22	14.57
ศาสนา/ผู้นำทางศาสนา	11	15.07	7	8.97	18	11.92
เพื่อน	3	4.11	1	1.28	4	2.65
อื่น ๆ เช่น ศิลปิน นักการเมือง	11	15.07	8	10.26	19	12.58

2. บรรยากาศจริยธรรมของสถาบันการศึกษาและแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ พบว่า บรรยากาศจริยธรรมของสถาบันการศึกษาและแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.53$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบรรยากาศจริยธรรมรายด้านตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง (n = 151)

บรรยากาศจริยธรรม	ปี 3		ปี 4		รวม	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
การเคารพเอกสิทธิ์	4.09	0.71	3.87	0.51	4.13	0.63
การทำประโยชน์	4.04	0.61	4.14	0.55	4.09	0.58
การไม่ทำอันตราย	4.04	0.57	4.10	0.63	4.07	0.60
การบอกความจริง/ปกปิดความลับ	4.14	0.52	4.18	0.59	4.16	0.58
ความยุติธรรม/ความเสมอภาค	4.02	0.72	4.11	0.63	4.06	0.68
ความซื่อสัตย์	4.14	0.57	4.21	0.57	4.38	0.53
รวมทั้งหมด	4.08	0.56	4.10	0.54	4.15	0.53

3. จริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.40$, SD = 0.50) รายงานพบว่า ด้านการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.44$, SD = 0.54) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของกลุ่มตัวอย่างรายด้าน (n = 151)

จริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล	ปี 3		ปี 4		รวม	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
ความซื่อสัตย์	3.83	0.43	4.44	0.57	4.38	0.53
ความรับผิดชอบ	4.28	0.48	4.44	0.57	4.36	0.53
ความมีวินัย	4.29	0.49	4.45	0.58	4.37	0.54
การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	4.26	0.48	4.50	0.58	4.44	0.54
ด้านการตัดสินใจเชิงจริยธรรม	4.36	0.49	4.45	0.58	4.40	0.53
ด้านเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล	4.34	0.47	4.51	0.54	4.43	0.51
รวมทั้งหมด	4.26	0.43	4.46	0.54	4.40	0.50

4. การเปรียบเทียบจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของกลุ่มตัวอย่าง (n = 151)

นักศึกษาพยาบาล	n	$\bar{x}$	SD	t	p-value
ชั้นปีที่ 3	73	4.26	0.43	1.745	.036*
ชั้นปีที่ 4	78	4.46	0.54	1.758	

* $p < .05$

5. ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศจริยธรรมกับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล พบว่า บรรยากาศจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .74$, $p < .01$) โดยด้านความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลสูงสุด ($r = .92$) ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยาภาศจริยธรรมกับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาล (n = 151)

บรรยาภาศจริยธรรม	การ เคารพ เอกสิทธิ์	การทำ ประโยชน์	การไม่ทำ อันตราย	การบอก ความจริง/ ปกปิด ความลับ	ความ ยุติธรรม/ ความ เสมอภาค	ความ ซื่อสัตย์	รวม บรรยาภาศ จริยธรรม	จริยธรรม การ ปฏิบัติการ พยาบาล
การเคารพเอกสิทธิ์	1	.82**	.75**	.80**	.72**	.54**	.87**	.59**
การทำประโยชน์		1	.84**	.83**	.76**	.57**	.92**	.62**
การไม่ทำอันตราย			1	.87**	.79**	.54**	.92**	.60**
การบอกความจริง/ ปกปิดความลับ				1	.83**	.50**	.93**	.55**
ความยุติธรรม/ ความเสมอภาค					1	.68**	.90**	.68**
ความซื่อสัตย์						1	.71**	.92**
รวมบรรยาภาศ จริยธรรม							1	.74**
จริยธรรมการ ปฏิบัติการพยาบาล								1

** p < .01 (2-tailed)

อภิปรายผลการวิจัย

1. บรรยาภาศจริยธรรมของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา และจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.53$ และ $\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.50$ ตามลำดับ)

ผลการศึกษานี้ อธิบายได้ว่า เมื่อวิเคราะห์พบว่าเกิดจากปัจจัยหลายประการ วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี ยะลา มีผู้นำที่ยึดมั่นในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม กำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการทำงานของบุคลากร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม วิทยาลัย ฯ ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักศึกษา อีกทั้งหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของสถาบัน กำหนดให้สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาในหลักสูตรจะต้องมีการพัฒนาผู้เรียนในด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะรายวิชาทางการพยาบาลภาคทฤษฎี ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพจากกรณีศึกษาหรือจากการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนแบบร่วมมือ และภาคปฏิบัติที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่หลากหลายในแหล่งฝึกภาคปฏิบัติที่มีบรรยากาศส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา มีการทำประชุมปรึกษาทางจริยธรรม (ethics conference) และเยี่ยมตรวจทางจริยธรรม (ethics rounds) เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการปลูกฝัง เรียนรู้และพัฒนาจากการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง สอดคล้องกับการศึกษา¹⁸ ที่พบว่าการพัฒนา รูปแบบการประยุกต์ใช้แนวคิดโรงพยาบาลคุณธรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล

ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการสะท้อนคิดและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา¹⁹ ที่พบว่า พฤติกรรมการสะท้อนคิดและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยคัดสรรที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร²⁰ ที่พบว่า บรรยากาศในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกำหนดให้ทุกรายวิชาทางการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีทั้งชั้นปีที่ 3 และ 4 จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทางการพยาบาล เพื่อให้ นักศึกษามีพฤติกรรมจริยธรรมที่เหมาะสม

2. การเปรียบเทียบจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาล ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ระดับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 มีความแตกต่างกัน โดยคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.54$) สูงกว่าชั้นปีที่ 3 ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.43$) และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

ผลการศึกษานี้ อธิบายได้ว่า การที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 เป็นการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ การจัดการเรียนการสอนในชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนการสอนในหมวดพื้นฐานวิชาชีพ และมีรายวิชาทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และดูแลผู้รับบริการที่มีการเจ็บป่วยง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน มีการฝึกปฏิบัติการพื้นฐาน เมื่อเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 3 จึงได้รับการปูพื้นฐานด้านการพยาบาลเพียงบางส่วน ในขณะที่นักศึกษาพยาบาลศาสตร ชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านการเรียนในชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ได้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับรายวิชาทางการพยาบาลที่มีความซับซ้อนขึ้น มีการฝึกปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น มีประสบการณ์มากกว่า มีโอกาสเผชิญสถานการณ์ทางจริยธรรมมากขึ้น และสามารถตัดสินใจทางจริยธรรมได้ดีขึ้น การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมจึงถูกหล่อหลอมทั้งรายวิชาในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในทุกรายวิชา มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะการประเมินพฤติกรรมในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล ที่ทุกรายวิชากำหนดให้นักศึกษาต้องแสดงพฤติกรรมจริยธรรม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป และการอบรมให้ความรู้ด้านจริยธรรมส่งผลให้ความรู้สึกริ้วต่อจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้น^{21, 22}

ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต²³ พบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจริยธรรมโดยรวมเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษา 4 ชั้นปี พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สูงที่สุด รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ตามลำดับ แตกต่างจากการศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมแบบเปรียบเทียบภาคตัดขวางในนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีในวิทยาลัยพยาบาลแห่งหนึ่ง²⁴ ที่พบว่าพฤติกรรมจริยธรรมโดยรวมระหว่างนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมจริยธรรมโดยรวมและพฤติกรรมจริยธรรมด้านความร่วมมือสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 มีความมีวินัยและความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 มีความเมตตา กรุณา ความยุติธรรม ความรับผิดชอบเชิงวิชาชีพ และความเอื้ออาทรสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร²⁰ พบว่าพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศจริยธรรมกับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .74, p < .01$)

ผลการศึกษานี้อธิบายได้ว่า บรรยากาศจริยธรรมในสถาบันการศึกษาพยาบาลและแหล่งฝึกภาคปฏิบัติมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นระบบ ช่วยเสริมสร้างให้นักศึกษามีความไวทางจริยธรรมและทักษะการตัดสินใจเชิงจริยธรรม นักศึกษาจะได้รับการฝึกฝนให้วิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ การเผชิญกับสถานการณ์จริงภายใต้สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมจริยธรรมช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจในการตัดสินใจ รวมถึงเข้าใจถึงความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและวิชาชีพมากขึ้น นอกจากนี้ การมีอาจารย์พยาบาลหรือพยาบาลพี่เลี้ยงคอยดูแลสนับสนุน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับจริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดี ช่วยลดความเครียดและความขัดแย้งทางศีลธรรมที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการฝึกปฏิบัติ มีส่วนช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีจริยธรรมสูงขึ้น^{18, 23, 24}

ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลและบรรยากาศจริยธรรมในสถานที่ทำงานตามการรับรู้ของพยาบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่²⁵ ที่พบว่า พฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลและบรรยากาศจริยธรรมในสถานที่ทำงานมีความสัมพันธ์กัน รวมถึงการศึกษาบรรยากาศจริยธรรม พฤติกรรมทางจริยธรรม และคุณค่าทางวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ที่พบว่า การรับรู้บรรยากาศจริยธรรมของพยาบาลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมและการเห็นคุณค่าของวิชาชีพ²⁶

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาระบบการบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษารายบุคคลทุกชั้นปี ให้มีฐานข้อมูลพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อติดตามระดับการคงอยู่ และการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาในแต่ละชั้นปีอย่างต่อเนื่อง

2. บรรยากาศจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา จึงควรส่งเสริมบรรยากาศจริยธรรมในสถาบันการศึกษาพยาบาลและแหล่งฝึกภาคปฏิบัติอย่างเชื่อมโยงกันเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยกึ่งทดลอง หรือการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมจริยธรรมการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้เครื่องมือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา และทุกท่านที่เกี่ยวข้องที่ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

1. สิวลี ศิริไล. จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2556.
2. รัตนา ทองแจ่ม, พระครูภาวนาโพธิคุณ. จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาฯ ขอนแก่น. 2563;7(1):29-44.
3. กองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล. 2567. https://www.don.go.th/?page_id=1643
4. กรรณกนก กิตติธีรานุรักษ์. การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมทางคลินิกของพยาบาลวิชาชีพ. วารสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย. 2568;2:25-37.
5. อรัญญา ขวาลิต, ทศนีย์ นะแส. จริยธรรมในการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์. 2559;36(3):261-70.
6. Boozaripour M, Abbaszadeh A, Shahriari M, Borhani F. Ethical values in nursing education: literature review. Electron J Gen Med. 2018;15:em19. doi:10.29333/ejgm/85500
7. Andersson H, Svensson A, Frank C, Rantala A, Holmberg M, Bremer A. Ethics education to support ethical competence learning in healthcare: an integrative systematic review. BMC Med Ethics. 2022;23:29. doi:10.1186/s12910-022-00766-z
8. พนมพร กীরตตานนท์, บุบผา ดำรงกิตติกุล, สุนีย์รัตน์ บุญศิลป์. ความไวต่อการรับรู้และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก. วารสารสุขภาพและการศึกษาพยาบาล. 2566;29(3):166-81.
9. Flott EA, Linden L. The clinical learning environment in nursing education: a concept analysis. J Adv Nurs. 2016;72:501-13. doi:10.1111/jan.12861
10. Su S, Basit G, Demirören N, Alabay KNK. Impact of ethics education on nursing students' ethical sensitivity and patient advocacy: a quasi-experimental study. J Acad Ethics. 2024;23:1107-19. doi:10.1007/s10805-024-09570-3
11. Kim YK, Joung MY. Influence of nursing professionalism and campus environment on the perception of ethical sensitivity among nursing students. J Korean Acad Soc Nurs Educ. 2019;25(1):115-24. doi:10.5977/jkasne.2019.25.1.115
12. วัลลณี นาคศรีสังข์, สุพัตรา ไตรอุดมศรี, ตรีตาภรณ์ สร้อยสังวาลย์. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข. 2560;35(1):32-45.
13. Rongsawat O, Chaowalit A, Nasae T, Woods M. Moral problems and moral courage in nursing practice of nursing students in nursing colleges, Southern Thailand: Critical Incident Technique. J Res Nurs Midwifery Health Sci. 2018;38(3):116-26.
14. อรัญญา ขวาลิต, ศิริพร ชัมภลลิขิต, สุรีพร ธนศิลป์. คู่มือส่งเสริมจริยธรรมสำหรับองค์การพยาบาล: กลไกและการปฏิบัติ. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สภาการพยาบาล; 2564.
15. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น; 2545.

16. วิสัย คตะตา. การพัฒนาตัวบ่งชี้จริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล [วิทยานิพนธ์]. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; 2563.
17. George D, Mallery P. IBM SPSS Statistics 26 step by step: a simple guide and reference. 16th ed. London: Routledge; 2019. doi:10.4324/9780429056765
18. แจ่มจันทร์ เทศสิงห์, พวงแก้ว สาระโกศ. การพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้แนวคิดโรงพยาบาลคุณธรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ. 2563;6:108-22. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/journalkorat/article/view/247553>
19. นุศรา ดาวโรจน์, เขมพัทธ์ ขจรกิตติยา. พฤติกรรมการสะท้อนคิดและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 2566;6(2):48-64.
20. นารี ญาณิสสร, จีราวรรณ กล่อมเมฆ, มณิสรา ห่วงทอง. ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร. วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2563;32(1):13-23.
21. Yeom HA, Ahn SH, Kim SJ. Effects of ethics education on moral sensitivity of nursing students. Nurs Ethics. 2017;24:644-52. doi:10.1177/0969733015622060
22. Kim YS. Effect of ethics education on nurse's moral judgement. J Korean Acad Nurs. 2000;30:183-93. doi:10.4040/jkan.2000.30.1.183
23. นภัสกรณ์ วิฑูรเมธา, วารินทร์ บินโฮเซ็น, วิลาวรรณ เทียนทอง. การพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต. 2562;16(1):83-101.
24. เกศินี ไชโยม, กิตติพร ประชาศรัยสรเดช, พิชญา อังคะนาวิน. พฤติกรรมจริยธรรม: การศึกษาเปรียบเทียบภาคตัดขวางในนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปีในวิทยาลัยพยาบาลแห่งหนึ่ง. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์พยาบาล. 2563;26(3):370-84.
25. วิภาพร เตชะสรพัส. พฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลและบรรยาการจริยธรรมในสถานที่ทำงานตามการรับรู้ของพยาบาลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมล้านนา. 2560;7:54-66. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/lannaHealth/article/view/243955>
26. Elewa AH. Ethical climate, ethical behavior, and professional values as perceived by staff nurses at two different hospitals. Malaysian J Nurs. 2020;12:125-36. doi:10.31674/mjn.2020.v12i02.017